

El Pla Territorial General a debat

Sensibilització ciutadana per un projecte que condiciona la qualitat de vida dels propers 30 anys

Fins el proper dia 15 de juliol es troba en fase d'Informació Pública Institucional el Projecte de Pla Territorial General de Catalunya elaborat pel Govern de la Generalitat.

Complerts exactament dos mesos des que s'inicià la consulta, s'arriba a una primera impressió, certament alarmant, en relació a la poca sensibilitat al respecte per part de les autoritats i del país en general.

Des de les instàncies competents de la Generalitat sembla el·ludir-se tota mena de discussió, adduint-se que el Projecte present que ha de ser objecte de debat parlamentari no és més que un *Pla-marc de caràcter molt genèric* i que només conté grans línies estructurals a desenvolupar amb posterioritat. S'oblida consignar que el Pla (a partir d'ara PTG) se situa en el vèrtex d'una piràmide normativa de tipus jeràrquic, les determinacions del qual resultaran vinculants per a tots els Plans, Parcials o Sectorials, que seguidament es tramitin, així com per al Planejament Urbanístic encara avui vigent que ha de ser objecte de les adaptacions adients.

Per altra banda fa la impressió que la quasi totalitat dels 942 municipis que integren la nostra comunitat no s'adonen que el PTG pot posar en qüestió el manteniment del grau de competència que posseeixen els ajuntaments en matèria d'urbanisme, a part d'altres aspectes tant o més rellevants pel futur dels seus territoris respectius.

Un panorama tan desolador té l'excepció en les reaccions de determinats col·lectius ciutadans, entre els que mereixen esment especial diverses associacions, col·legis i entitats de la ciutat de Reus, diverses localitats i consells comarcals tradicionalment units.

La nostra preocupació com a professionals del territori que, de segur, resultarà compartida per d'altres dedicats a les ciències socials, és deguda que un Pla Territorial pretén *disenyar* un esquema reequilibrador de rendes i benestar col·lectiu per un futur, d'acord amb un *model* de territori, de país i de qualitat de vida. Davant d'aquests objectius no resulten adients actituds de *simple espectador*. No és tan sols tasca d'un govern ni són vàlides actituds partidistes quan un país es juga el seu futur a un horitzó de 30 anys. Tampoc no és vàlid només limitar-se a qüestionar aspectes de *divisió administrativa*.

Estimem que sense una mínima sensibilitat, reflexió, aportació d'iniciatives i idees, debat constructiu i afany participatiu, mai no es podrà comptar amb un Pla rigorós i mínimament vàlid.

Fa la impressió que la quasi totalitat dels 942 municipis que integren la nostra comunitat no s'adonen que el PTG pot posar en qüestió el manteniment del grau de competència que posseeixen els ajuntaments en matèria d'urbanisme, a part d'altres aspectes tant o més rellevants pel futur dels seus territoris respectius.

Com ja hem assenyalat, el *contrapunt* exemple a seguir es troba en els col·lectius de Reus i localitats afins que han entès a la perfecció el que hi ha en joc. Es podrà o no estar d'acord amb els seus plantejaments o premisses de partida, però el més rellevant és el grau de compromís i participació observat i del que la resta del país ha de prendre exemple.

No és la nostra intenció donar suport ni criticar, encara menys políticament, les primeres aportacions d'aquests col·lectius. Volem limitar-nos a efectuar unes primeres consideracions, exclusivament tècniques i objectives, del tipus de *model territorial* pel que sembla optar el PTG i les implicacions que pot comportar per a Reus i les seves àrees d'influència.

El PTG no és un instrument compromès ni innovador. Sembla més aviat limitar-se a consolidar desenvolupaments, tendències i esquemes territorials preexistents sense efectuar una prèvia valoració puntual i de conveniència de

modificar-los.

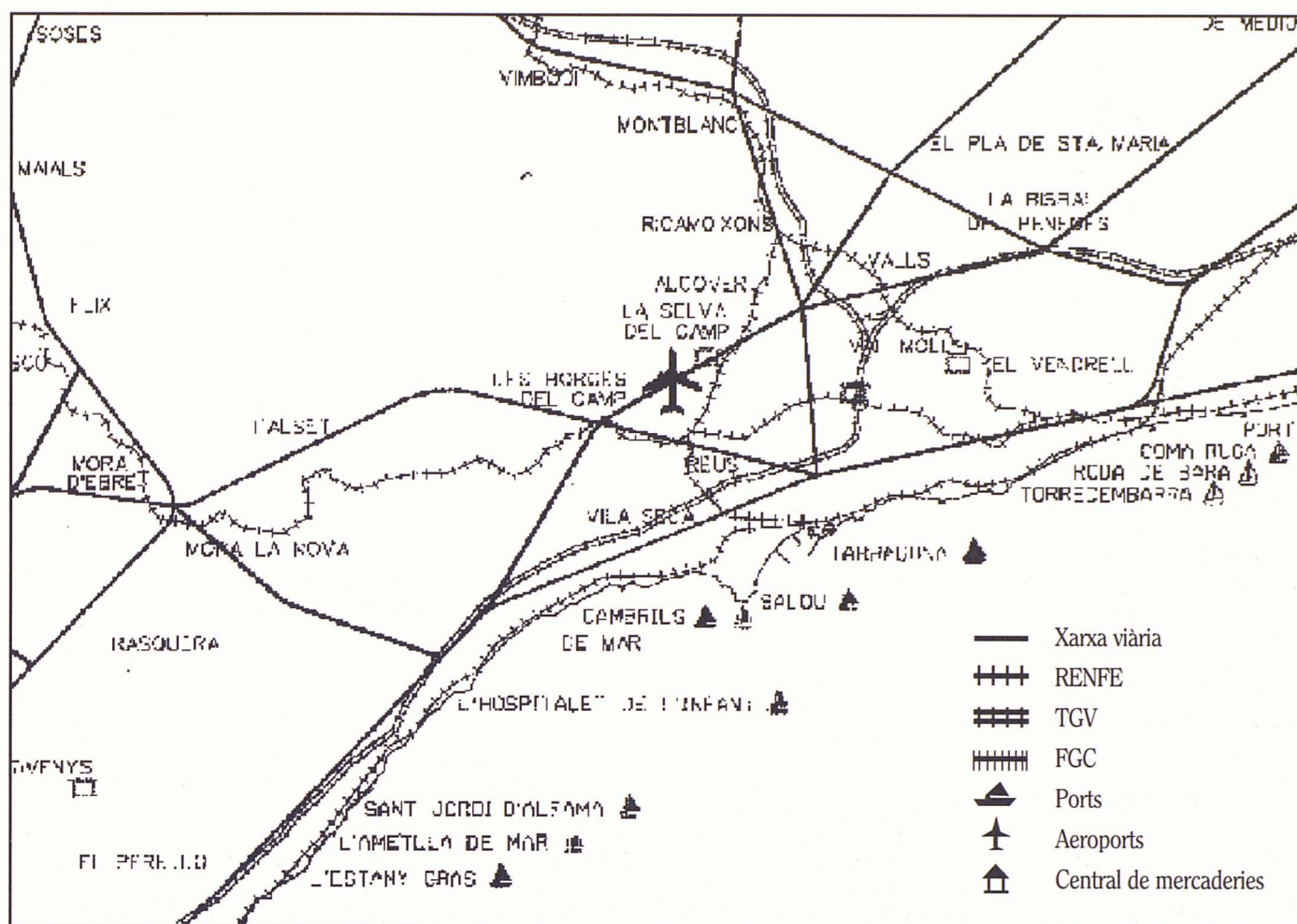
Pel que fa referència a l'àmbit que denomina el *Camp de Tarragona*, és de destacar la previsió d'un Sistema de *Reequilibri de nivell I* important en el que es troba Reus, com a gran focalitat, juntament amb Tarragona i Valls, localitats entre les quals vol consolidar un cert *continu urbà*. Entre aquest sistema i un altre de recolzament, basat en els sistemes urbans de Montblanc, Espluga de Francolí i la Riba, es configura un *esquema metropolità de caire urbà* que el PTG proposa com a alternativa al de Barcelona.

Resulta sorprenent que el mateix PTG, que constata tots els efectes distorsionants del *fenomen metropolità* de Barcelona, possibiliti la seva reproducció en les comarques que aquí ens ocupen. Més encara, si és possible quan les experiències europees més recents han evidenciat la complexitat i els problemes afegits que això comporta per a processos de reequilibri. Les *macrocefàlies* és ostensible que comporten saturació, congestió i mala qualitat de vida per a les ciutats sobre les que es centren, i no fan més que accentuar els processos de progressiu abandonament i desigualtat en els municipis més perifèrics que acaben complint un paper de receptors de bosses de marginació, actuen com a *localitats-dormitori* o, davant l'absència d'estratègies i plantejaments singulars, passen a ser *terreny abonat* per a la implantació de serveis rebutjats en altres polaritats.

Així mateix, fomentar la congestió en àrees molt properes a la mediterrània no fa més que agreujar totes les distorsions, afectacions i impactes que les diferents conferències internacionals per a la protecció del Mare Nostrum estant denunciant i intentant corregir.

No deixa de resultar paradoxal que en un país com el nostre, de vocació europeista i desig de convertir-se en un dels motors més importants de la Comunitat Europea, quan planifica el seu desenvolupament intern futur, ho faci en sentit contrari a les directrius, recomanacions i postulats de la pròpia Comunitat, del Consell d'Europa i de la resta d'organismes internacionals.

Postulats com la necessitat de reequilibrar amb caràcter endogen, resoldre déficits des de dins no expandint-los, possibilitar creixements amb caire sostenible, és a dir, *autoassumibles*,

Infraestructures de proposta

són oblidats pels nostres planificadors.

Sembla igualment que s'ha perdut la memòria històrica així com el reconeixement de la realitat sociològica, econòmica i cultural que constitueixen l'autèntica força, afinitat i vinculació de pobles i comarques.

Només per aquestes raons resulta més que justificada la necessitat de plantejar-se alternatives a l'esquema proposat pel PTG, de promoure i incentivar, al màxim, la participació de la ciutadania i dels col·lectius que facin aportacions rigoroses, en els que es trobi compromès el major nombre dels qui en darrera instància hauran de pagar o beneficiar-se del model de territori pel que s'opti finalment.

No és possible, dins l'espai que podem dedicar a les presents reflexions, plantejar alternatives i comparar avantatges i inconvenients d'unes respecte d'altres. Però el que si podem assegurar és que resultaria molt lamentable escollir simplement el camí més còmode com aparentment proposa el Projecte actual de PTG.

A priori paga la pena valorar quines conseqüències alternatives podria suposar trencar la tendència a la *metropolitització*, fraccionant el *Sistema de Proposta* i plantejant tres àmbits territorials i funcionals, i estratègies veritablement *reequilibradores*, incorporant-hi aquelles àrees homogènies i de demostrada vinculació en tots els ordres.

Tot això a fi i efecte de: potenciar actuacions de cohesió afavorint una diversitat d'acti-

El PTG no és un instrument compromès ni innovador. Sembla més aviat limitar-se a consolidar desenvolupaments, tendències i esquemes territorials preexistents sense efectuar una prèvia valoració puntual i de conveniència de modificar-los.

vitats econòmiques, establir horitzons de creixement demogràfic realment suportables en funció dels recursos de tot tipus ja existents o que es poguessin generar, configurar *sistemes urbans* assumibles, i millorar internament la qualitat de vida en els actuals nuclis urbans, així com impulsar nous desenvolupaments cap a l'interior, Priorat i Conca de Barberà, aprofitant els valors i recursos tradicionals d'aquestes comarques, a més d'incidir en els ajustaments necessaris.

Podrien ser també algunes de les fites a assolir: acabar amb els desequilibris entre el

nord i el sud de l'àrea. Potenciar o transformar la seva riquesa agrícola. Descongestionar les zones més properes a la costa. Descentralitzar i descomprimir la capitalitat actual. Potenciar una indústria lleugera no dependent del complex petroquímic, el que potser s'hauria d'allunyar tant com sigui possible de nous desenvolupaments. Fomentar una activitat turística amb vocació no estacional.

Aquestes possibles estratègies haurien de planificar-se evitant, al mateix temps, la formació de més *continus urbans*, posant l'èmfasi en l'autosuficiència, el creixement sostenible, el respecte al medi ambient, així com a aconseguir uns nivells homogenis d'obtenció i gaudi de renda per capita.

Probablement amb alternatives d'aquest ordre, a més d'assegurar un major benestar pel futur, s'estaria en millors condicions d'optar a la recepció dels diferents fons i dotacions de la Comunitat Europea, donada la identitat de tals objectius amb els requisits que al respecte està fixant reiteradament i, d'entre els quals, sempre es destaca *el dret i l'obligació de la ciutadania a participar en la planificació territorial i de la seva futura qualitat de vida*. Precisament el que no s'està fent en altres punts fins el dia d'avui, i que constitueix la nostra alarma: falta de sensibilitat i infima resposta tal i com ho exposàvem al començament.

JOSEP LLUIS VICH CASAS

EQUIP D'EXPERTS QUE ESTÀ ESTUDIANT EL PTG